FILOZOFICKÁ FAKULTA
UNIVERZITY KARLOVY
V PRAZE

Ústav anglického jazyka a didaktiky

V Praze dne 3. 9. 2012

Oponentský posudek bakalářské práce Marka Hovorky:

„English counterparts of Czech adverbs (expressing cause and manner)"

Bakalářská práce Marka Hovorky zkoumá anglické protějšky dvou typů českých adverbií a to na základě excerpce z paralelního korpusu Intercorp a její kvantitativně-kvalitativní analýzy. V první části práce podává autor velmi přehledně zpracovaný kontrastivní přehled morfologie, sémantické klasifikace a syntaktických funkcí českých a anglických adverbií. V praktické části potom navrhuje vlastní metodologii exceprce a analýzy, kterou provádí s vlastní klasifikací a na vlastním výběru pěti českých adverbií *smíchy, vzteky, potichu, pěšky* a *smutně.*

První část založená na relevantní české a anglické sekundární literatuře je vhodně zpracována a mám k ní jen dílčí poznámky:

1. Na str. 2 píše autor o procesu zero-derivation v případě anglických adverbií na *–ly* a tvrdí také, že „Most adverbs ending in -ly are derived from adjectives.", což je jistě pravda v teoretické diachronní rovině (tedy současná především adverbiální přípona *–ly* v sobě obsahuje i původní adjektivní příponu), ze synchronního pohledu jde ale o tvrzení značně problematické – adjektiv na *–ly* je mnohem méně, než adverbií se shodnou příponou a těžko jich tedy může být většina synchronně konvertována.
2. Pokud se autor domnívá, jak na str. 3 uvádí, že adverbia jsou neohebná až na dvě výjimky, se kterými v praktické části nepracuje, proč potom v metodologii na str. 15 volí vyhledávání podle lemmat? Není to tím, že některá deadjektivní adverbia (včetně některých zde excerpovaných), lze stupňovat?
3. Na str. 12 je uveden citát z Hladkého studie, v němž se říká, že v češtině jsou adverbia obecně častější, než v angličtině a zároveň již mimo citát, že angličtina je slovesnější, než čeština (není zcela jasné, zda toto je názor autora, či citované studie). Podobné intuitivní soudy považuji bez další kvalifikace za problematické – sám bych intuitivně považoval za slovesnější češtinu a angličtinu za nominálnější, ač po kontrole dat musím dát autorovi (práce nebo studie) za pravdu. Naopak Hladký se zřejmě mýlí pokud jde o adverbia, poměr frekvence adverbií v angličtině a češtině je 61:58 (BNC:SYN2010). Je dobré nezapomínat, že nižší počet adverbiálních protějšků je nutným důsledkem metody zkoumání, nikoliv jejich celkově nižší frekvencí ve srovnávaném jazyce.

Ke druhé části, obsahující metodologii a samotnou analýzu mám pak následující připomínky:

4. Autor uvádí některá kritéria pro výběr pěti excerpovaných adverbií (dostatečná frekvence, dvě různé sémantické kategorie), jakou metodou ale došel právě k těmto pěti?

5. V metodologii na str. 15 stojí vedle sebe dvě tvrzení, která si, přijde mi, navzájem odporují „the analysis is concerned with both directions of translation" a „the aim of this thesis is to describe the various ways in which Czech adverbs are translated into English". V exceprci jsou obsaženy oba směry překladu, ač oborem hledání byla vždy česká část korpusu. Je tedy třeba zdůraznit, že cílem popisu jsou anglické protějšky, nikoliv české překlady.
6. Klasifikace použitá v analýze není dopředu zcela jasně popsána. Její výhodou je bezesporu konkrétní nasazení v této práci a pro autora bylo jistě pracnější ji takto sestavit, zproblematizovat ale může následné využití práce. V tomto ohledu by se pak mohlo jevit výhodnější využít klasifikace postavené pouze na jedné rovině popisu, otázkou ale je, zda by takováto klasifikace postihla některé autorem popisované rozdíly (Jsou ovšem všechny zkoumané rozdíly důležité? Jak by autor vysvětlit např. potřebu kategorií *noun* i *object action noun?*).
7. U příkladu 24 autor upozorňuje na rozdíl předložkové vazby *out of anger* (co do kauzality explicitnější) a *with anger*. Není ale podobný rozdíl i u českých protějšků *ze strachu a části vzteky* (kauzativní *ze*) a *klepala [se] vzteky*?
8. U několika příkladů by mi přišlo přínosnější přidat do klasifikace protějšků kategorii idiomu, spíše než se snažit identifikovat konkrétní odpovídající anglický protějšek, dle kterého by se příklad dal zařadit (např. př. 78 *pulled the longest face* vs. *nejsmutněji se tvářil* nebo př. 38 *blew him sky high* vs. *vzteky málem vyletěl z kůže*). Podobně si nejsem jistý některými komentáři u kolokace *jít pěšky*. Rozhodně bych adverbium *pěšky* neoznačil za především stylistický prvek (př. 55), ač je v českém textu oproti anglickému (např. *walked*) zdánlivě navíc.
9. Nerozumím úplně tvrzení u př. 74 (*Z války šel pěšky půl roku*), že „the object six months in the English sentence, relates to the phrase šel pěšky in Czech".

Kvantitativní výsledky práce jsou prezentovány přehledně a srozumitelně, do celkové přehledové tabulky (table 7), bych snad ještě zařadil i shodné (non-divergent) protějšky. Kvalitativní analýza u jednotlivých příkladů i v závěru práce odpovídá části kvantitativní (což nebývá pravidlem) a přináší i některé cenné obecnější postřehy (např. souvislost mezi odlišnou realizací anglických protějšků a snadnější modifikací předložkových a jmenných frází).

Jazykově i technicky je práce na vysoké úrovni, některé drobné chyby jsem označil do výtisku práce.

Práce tak zcela splňuje požadavky kladené na bakalářské práce a proto ji doporučuji k obhajobě s navrženým hodnocením: velmi dobře až výborně.

Mgr. Ondřej Tichý,
Ústav anglického jazyka a didaktiky